

5. TANULMÁNY

BABILON A LEGFELSŐBB TÖRVÉNYSZÉK ELŐTT – AZ Ő ZAVARA NEMZETI TÉREN

A POLGÁRI HATALMAK BAJBAN VANNAK LÁTVÁN, HOGY ELLENÜK FOLYIK AZ ÍTÉLET – FÉLELEMBEN ÉS SZORULTSÁGBAN EGYMÁSSAL SZÖVETSÉGET KERESNEK, ÉS HIÁBA VÁRJÁK AZ EGYHÁZTÓL A RÉGI IDŐK HATALMÁT – NÖVELIK A HADSEREGÜKET ÉS TENGERI HADIFLOTTÁIKAT – A JELENLEGI HÁBORÚS KÉSZÜLETEK – A SZÁRAZFÖLDI ÉS TENGERI HADEREJÜK – TÖKÉLETESÍTETT HADIESZKÖZÖK, ÚJ FELFEDEZÉSEK, TALÁLmányok, ROBBANÓSZEREK, STB. – KÖLTSÉTEK FEL A VITÉZEKET: MONDJA A BETEG IS: HŐS VAGYOK! KOVÁCSOLJÁTOK SZÁNTÓVASAITOKAT KARDOKKÁ, KASZÁITOKAT DÁRDÁKKÁ, STB. – AZ AMERIKAI EGYESÜLT ÁLLAMOK EGYEDI A HELYZETÉBEN, MÉGIS NAGYOBB VESZÉLY FENYEGETI, MINT A RÉGI VILÁGOT /EURÓPÁT/ – AZT KIÁLTJÁK: BÉKE! BÉKE! - HOLOTT NINCSEN BÉKE.

„Mert azok a bosszúállásnak napjai, hogy beteljesedjenek mindazok, amik megíratnak. ... a földön a pogányok szorongása a kétség miatt, mikor a tenger és a hab zúgni fog; mikor az emberek elhalnak a félelem miatt és azoknak várása miatt, amik e föld kerekiségére következnek; mert az eget erősségei megrendülnek. És akkor meglátják az embernek Fiát eljöni a felhőben, hatalommal és nagy dicsőséggel.” – (Lukács 21: 22, 25-27)

„Még egyszer megrázom nemcsak a földet, hanem az eget is. A ‘még egyszer’ pedig jelenti az állhatatlan dolgoknak, mint készített dolgoknak megváltozását, hogy a rendíthetetlen dolgok maradjanak meg. ... Mert a mi Istenünk megemésztő tűz.” (Zsidók 12: 26-29)

Nyilvánvaló, hogy a polgári hatalmak észlelik, hogy az ítélet ellenük irányul, és a hatalmuk stabilitása semmi esetre sem biztosított. Disraeli, amikor Anglia miniszterelnöke volt, a következő szavakat intezte a brit parlamenthez 1874 július 2.-án (éppen az ítéletnap ezen aratási időszakának kezdetén): „A

világ nagy válsága közelebb van, mint ahogy sokan feltételezik. Miért ennyire fenyegetett a kereszténység? Attól tartok, hogy a civilizáció közel áll az összeomláshoz.” Továbbá így szólt: „Bármerre tekintünk, egy nyugtalanító érzés vesz körül, a nemzeteknek egy szorultsága, az emberek szíve elhal a félelem miatt... Mindenki észleli ezt a dolgot. Nem létezik olyan, aki újságot olvasva ne venné észre a felettünk lévő viharszerű politikai eget... Valami óriási kitörés kell bekövetkezzen. Európa minden kormánya zaklatott. Mindegyik király és kormányzó kezét a kardja markolatán tartja... Egy szokatlanul kísérteties időben élünk. A véghez közeledünk!”

Ha így festett a világ az ítéletnek kezdetén, még inkább baljóslatú lehet napjainkban!

A **London Spectator** egyik cikkéből, melynek címe: „Európa nyugtalansága”, a következőket idézzük:

„Minek tulajdonítsuk az Európában uralkodó nyugtalanságot? Egyrészt Olaszország helyzetének, de főleg az Európa fölött átvonuló borúlátás hullámának tulajdonítható, amit részben gazdasági bajok okoztak, részben az anarchia ereje váratlan megjelenésének a világban. Az utóbbi jelenség sokkal nagyobb hatást gyakorol Európára, mint Angliára. Az európai államférfiak állandóan egy alulról jövő veszélyt várnak, melyet a bomba-robbantások hoznak tudomásukra. Ők tulajdonképpen az anarchistákat egyszerűen a civilizáció ellen haladó sereg úttörőinek tekintik, akik, ha nem megbékíthetőek, vagy ha nem verik le azokat, akkor szétzúznak minden létező rendet. Ők rossz jövőt jósolnak maguknak. A jelenlegi nyugalom, úgy gondolják, kizárólag szuronyokra támaszkodik. Az annyira reménytelen belső helyzetet megítélve, ők természetesen arra hajlamosak, hogy komoran tekintsék a külföldi helyzetet is, mint ami nem tarthat sokáig, és úgy tekintenek minden mozgalmat, mint a vég bizonyítékát, amely gyors léptekkel közeleg. Valójában ők érzik a politikában a pesszimizmus hangulatát, amely annyira nyilvánvaló az irodalomban és a társadalomban. Ezt a borúlátást pillanatnyilag nagyon elmélyíti a gazdasági hanyatlás.”

Egy másik számából kiemelt idézet szintén erre utal: –

„**EGY VALÓDI EURÓPAI VESZÉLY.** – M. Jules Roche mindnyájunkhoz egy időszerű figyelmeztetéssel szól. A francia képviselőház által nagy érdeklődéssel követett beszédében ismételten emlékeztette Európát arra, hogy a vulkán tüzét egy nagyon vékony réteg takarja még. Az ő témája az volt, hogy Franciaország minden áldozata után, amelyek felmorzsoltak volna bármely kevésbé gazdag nagyhatalmat még mindig nincs felkészülve a háborúra; hogy ő többet kell tegyen, és mindenek felett többet kell költsön, mielőtt biztonságosnak, vagy felkészültnek lehetne tartani. Ő úgy viszonyult Németországhoz,

mint egy iszonyú, fenyegető ellenséghez, melynek támadása ellen Franciaország állandó készségben kell legyen, és mely jelenleg lényegesen erősebb, mint Franciaország. II. Vilmos császárnak az utóbbi katonai törvényjavaslatával, mondta Roche úr, nem csak az sikerült, hogy az egész népet sor alá állítsa, hanem hogy az állandó hadseregét meg is növelje 550.000 harcra készen álló főre, mely teljes kiképzéssel és felszereléssel tudományosan állomásoztatva – egyszóval, készen áll arra, hogy *a császár* akármikor kimondja a végzetes határozatot, melyet nagyapja két szóban foglalt össze: ‘Krieg-Mobil’ /*Háború Mozgósítás*/. Franciaország ezzel ellentétben, habár a sorozási hálózata hasonlóan kiterjedt, mégis csak 400.000 főnyi, készenlétben álló hadsereggel rendelkezik és takarékoság céljából, állandóan csökkenti még ezt az arányt is. A háború kezdetén, mely most többnyire meghatározza a végét is, Franciaország, 150.000-es létszámhátránnyal, mielőtt a tartalékosok a vezérkar rendelkezésére előállnának, a legalább két fronton támadó ellenségtől szörnyű, vagy éppen végzetes csapást kapna. A képviselők, távol attól, hogy Roche úr hívei lennének, majdnem elképedve hallgatták őt. Erre fel Felix Fauré úr elhatározta, hogy hat év óta első ízben élni fog a köztársasági elnök elfelejtett előjogaival és összehívja a legfelsőbb katonai tanácsot március 20.-ára. Nyilvánvalóan az ő szándéka, mint gyakorlott üzletembernek, hogy felmérje a katonaság helyzetét, és hogy megbizonyosodjon Franciaország fegyverkészlete felől, a ló állomány, – és egy riadóval mozgósítható emberanyag felől és ha meggyőződik arról, hogy a készlet elégtelen a nagy üzlet szempontjából, akkor kiharcolja a hiány kiegészítését. A cég gazdagsága ellenére megállapíthatja, hogy nem elegendő a tőkéje erre a vállalkozásra, mert ez az újabb készlet beszerzése felettébb költséges; de legalább tudni akarja a pontos igazságot.

Fauré úr egy okos ember, de milyen fényt vet Európa helyzetére a Roche szavait követő tette! A békét feltehetően a háborútól való félelem biztosítja, mégis pillanatnyilag nyíltan beszélnek a háborúról és a készülődés még látványosabb, mint

bármely időben 1870 óta, ez az államférfiak legfőbb gondja. Tudjuk, hogy a német császár tavaly milyen csekély ellenállásba ütközött a változások bevezetésekor, mely Roche úrban ekkora aggodalmat ébresztett. Ennek a nép sem túlságosan örvendett, annak a porhintésnek ellenére, hogy a szolgálati időt csökkenteni fogják, nem felelt meg nekik, hogy a katonai költségekre fizessenek, de elismerték ennek szükségességét, és alávetették magukat, így Németország fel van készülve egy azonnali hadüzenetre. Franciaország ugyancsak alá fogja vetni magát, még ha reménytelenül is, és szemtanúi leszünk a hadászati költségek növelésének, és az előkészületeknek, ha nem lenne az ellenállhatatlan veszélyérzet, ezeket megvetéssel elutasítanák. A franciáknak a németeknél is inkább elégük van a fizetésből, de ennek ellenére fizetnek, mert attól tartanak, hogy egy nap az ő hadseregüknél erősebb hadsereg vonulhat fel Párizs és Lyon ellen. A bölcsek azt nyilatkozták, hogy a Franciaország és Németország közötti feszültség érezhetően enyhült; a diplomaták azt állítják, hogy a béke általános; az újságok hálásan számolnak be a Keiser udvariasságáról; Franciaország részt vett egy Németországot és a hajóraját dicsőítő szertartáson is, de ennek ellenére úgy a nemzet, mint elöljáróik úgy tesznek, mintha közvetlenül a háború előtt állnának. Még akkor sem lehetnének riadtabbak és készségesebbek arra, hogy feláldozzák vagyonukat, ha meg lennének bizonyosodva a háború egy hónapon belüli kitöréséről. Semmi sem történt, ami miatt a két nemzet között fokozni kellett volna a féltékenységet, nem volt egy határincidens sem és a császár sem fenyegetett senkit. Párizsban sincs egy olyan csoport, amely háborúra uszítana. Valóban úgy tűnik, hogy Párizs levette szemét Németországról, és most inkább Nagy Britanniára tekint gyűlölködően és mohón. Végül az orosz cár sem mutatja annak jelét, hogy háborút akarna, vagy háborútól tartana, vagy hogy különösebb módon készülődne arra. Mégis a legkisebb utalás a háborúra rámutat egy teljes mértékben felkészült Németországra, egy riadóztatott Franciaországra, mely dühödött és zavart amiatt, hogy talán nincs

eléggé felkészülve. Semmi újdonságról nincs szó; ez az állandó helyzet, amelyet majdnem véletlenszerűen hoznak szóba, és egyszerre mindenki egyetért avval, hogy ez a helyzet kényszeríti Németországot és Franciaországot arra a készülődésre, hogy egy nap alatt lerohanják egymást. Hohenlohe herceg ezen a héten felszólítja a németeket, hogy kétszerezék meg a dohányadót, mert szükség van a férfiakra. Roche úr felkiált: ‘Vesszen a nemzetgazdaság, mert százötvenezer katona hiányzik még!’ Megjegyzendő, hogy ezek a riadoztatások egyik országban sem keltettek figyelemreméltó pánikot, csődöt, vagy kereskedelmi válságot, mert a veszély túlságosan idült, túl könnyen érthető, túl általánosan elfogadott életfeltételként; állandóan létezik ez a légkör, és csak azért felejtik el időnként, mert az emberek kimerültek ugyanazt a változatlan témát hallani. Ez a legszomorúbb tény az egész ügyben. Nincs nagyobb veszélyérzet Németországban és Franciaországban a háború miatt, mint Torre del Grecoban a Vezúv kitörése miatt. Semmi, csak a tompa és bánatos tudomásulvétele a vulkán jelenbeli, múltbeli és jövőbeli létezésének, amíg a kitörés bekövetkezik.

Nem gondoljuk, hogy valami is fog történni Roche úr beszédét követően, kivéve a nagyobb adókat és esetleg egy-két ráncot az elnök homlokán, ugyanis ő nem lesz megelégedve a számbavétel eredményével, mert őt arra oktatták, hogy kiálljon az ügye szükségleteinek biztosításáért. Ellenben hasznos időközönként emlékeztetni Európát, hogy most a vezetők, a politikusok, és a nemzet nem engedhetik meg maguknak a nyugalmas szendergést, mert a hajókat a jéghegyek között kell kormányozni és egy pillanatig sem szünetelhet a figyelem. (...) Nehéz ügynek tűnhet ez az emberiség civilizált része számára, hogy szüntelenül több munkára legyen kötelezve folyamatos bércsökkenéssel, és hogy készségesen gyilkoltassa magát. Hol erre a gyógyír? A nemzetek vadul keresik ezt, az államférfiak segítenének, ha tudnának; és először a történelem folyamán a királyok beteges utálattal tekintenek a háborúra, mintha nem létezne ‘szerencsés fordulata’ kiszámíthatatlan kockázatainak;

viszont mindannyian tehetetleneknek bizonyulnak arra, hogy javítsanak a helyzeten, amely mindenki számára csak több nehézséget és több felelősséget hoz. Egyetlen vigaszuk az, hogy helyzetük nem sokkal rosszabb, mint az amerikaiaké, ahol nincs sorozás, háborútól való félelem, nincsenek határok, de az állami kincstár *ott is* üres; az embereket éppen úgy fosztja ki a pénz értékének ingadozása, mintha háborúban lennének és éppen olyan gondterheltek, mintha bármely pillanatban behívhatnák őket.(...)

(...)

Mi nem tartozunk a béke-társasághoz, mert képtelenek vagyunk utópiákban hinni, de éppen minket kényszerítenek arra gondolni néha, hogy a világ kétségbeejtően bolond és bármi jobb lenne, még az Elsass-Lotharingia feladása Németország részéről, vagy Alsace-Lorraine feladása Franciaország részéről, mint a jövőnek e véget nem érő és eredménytelen elzalogosítása, egy olyan félelemnek engedelmessé, melyről mindazok, akik ebben cselekednek, egyhangúlag azt állítják, hogy illuzórikus. De nem káprázat, ők csak finomkodásból tartják annak; viszont nem kellene-e megállni mielőtt az összeomlás bekövetkezne?”

A következő idézet a **The Christian Statesman** kiadványból származik, a James Beck úr előadásából. A szónoklat témája: „A nemzetek nyomora” – visszatekint az utolsó évszázadra:

„Utóbbi századunk nem ismert egy év békét sem, Napóleon, Marengo mezején dörgő ágyúival kezdődött, és kelettől nyugatig tartó dördülésekkel közeledik a vége felé. 1800-tól Anglia 54, Franciaország 42, Oroszország 23, Ausztria 14 és Poroszország 9 háborút viselt. Az öt nemzet összesen tehát 142 háborút viselt, és közülük legalább négynek Krisztus evangéliuma az állam-vallása.

A keresztény korszak elején – Gibbon szerint – a római birodalomnak egy négyszázezer főnyi állandó hadserege volt és ez is szét volt szóródva az Eufrátesztől a Temzéig fekvő hatalmas területen. Ma az Európában létező állandó hadseregek négymillió embert számlálnak, míg ezen kívül a tartalékosok

még tizenhat millióan vannak olyanok, akik mögött két-, vagy több éves katonai szolgálat áll, tehát kiképzett katonák, ezt a számot az elme nem képes felfogni. Ez békeidőben egy tizede Európa munkaképes embereinek, míg az asszonyaik egyötöde a férfiak fáradtságos munkáit végzik a műhelyekben és a mezőn. Bruke szavaival mondhatjuk: 'A lovagiasság kora lejárt ... Európa dicsősége letűnt.' Az utóbbi húsz évben ezek a hadseregek majdnem megkétszereződtek, az Európa nemzeteinek adóssága, amelybe nagyjából háborús célokból verték magukat és amit a nép verejtékéből facsartak ki, elérte a felfoghatatlan 23 milliárd \$-t. Ha az ember érdeklődését költségei alapján mérnék fel, akkor bizonyára ennek a civilizált Európának a XIX. század végén a háború a legfőbb szenvedélye, mert minden munkából és tőkéből kiszipolyozott bevételének egy harmada csak a múlt háborúk költségeinek kamatát egyenlíti, a másik harmada az eljövendő hadviselések előkészületére megy el és csupán a hátralévő egy harmadot költik különböző, más célokra.

A mai ember félretette a kardokat, lándzsákat, dárdákat és egyéb csatabárdokat, mint gyermekkorá játékszereit. Jelenleg helyettük tízlövetű karabéllyal rendelkezik, mellyel 5 km.-ről gyilkolni lehet és amelynek nikkelbevonatú golyói egyszerre három útjában álló embert képes elpusztítani, mielőtt felrobban. Mivel füstmentes puskapor hajtja, még szörnyűbb, mint a múltbeli borzalmak azáltal, hogy egy katonát villám-csapásként robbant fel. (...)

A modern lőfegyverek pusztító hatása meghaladja a képzelőerőt. A tapasztalat mutatja, hogy az izomzatot péppé zúzza és a csontot porrá; egy golyó által átfúrt testtag gyógyíthatatlanul szétroncsolódik, egy fejlövés, vagy egy mellkas lövés elkerülhetetlenül végzetes. Napjaink gépfegyvere 1860 golyót tud kilőni percenként, vagyis 31-et másodpercenként; ez egy olyan megszakítás nélküli zúgás, mint egy folyamatos ólomcsík, egy iszonyú zaj, mint egy sátáni

ének. A Titánok fegyvere egy modern 30 cm kaliberű ágyú, mely egy lövedéket 13 km.-re hord és átlő egy 45 cm vastag különösen hőkezelt acéllemezt is. A jelen haditengerészetéről, semmit sem kell szóljunk. Egyetlen hajónak 4 millió dollárba kerül a megépítése, acéllal burkolva, melynek vastagsága 45 cm, a 11 ezer lóerős motorjával óránként 40 km.-es sebességgel szeli a vizet. Ezek közül egy szét tudta volna szórni, Trafalgnál a Spanyolország, Franciaország és Anglia egyesített flottáit, mely több mint száz hajót számlált, vagy megfutamítaná a spanyol hajóhadat; és mégis a katonaságoknak és fegyvereknek e szakadatlan hadviselésében egy ilyen tengeri szörny egy dinamit-torpedó által villámgyorsan megsemmisíthető.

Ha ezek a hadikészületek, amelyek a tengereket belepik, és a szárazföldet beárnyékolják, valami jelentőséggel bírnak, akkor ezek arra mutatnak, hogy a civilizált ember egy olyan pusztulás előtt áll, amelynek látszólag nincs tudatában, mint Pompej lakói, akik a megsemmisülésük napjának reggelén közömbösen nézték a baljóslatú füstöt, mely a kráter hegyéről emelkedett. A mi korunk eddig példátlan módon elvetette már az állandó hadseregek sárkányfogát és nemsokára az emberiség megérett egy véres aratásra. Elég, hogy megjelenjen egy gyújtogató, mint Napóleon, hogy a világot lángba borítsa.

Ezeknek a példanélküli előkészületeknek nyilvánvaló szándékát tagadni, annyit jelent, mint abban hinni, hogy bogáncsot vethetünk, és utána fügét szedhetünk (...). Japán és Kína közötti háborút csak részben vívták modern fegyverekkel és az emberek csak tökéletlenül értettek azok használatához; ez a háború semmiképpen sem szemlélteti a jövő ütközeteit. A legnagyobb haditudósító, Archibald Forbes, nemrég azt mondta, hogy: 'Teljességgel lehetetlen bárki számára minden részletében, pontosan elképzelni azt a jelenetet, melyet az elkövetkező nagy összecsapás nyújt a megrémült és elborzadt világnak, de mi is csak, úgymond, elméletileg ismerjük ezeket. A világot még meg kell rázza a tömegpusztítás irtózata,

amelyet az olyan fegyverekből származó lövedékek okoznak, amelyeknek hollétét a puska porfüst híján nem lehet azonosítani.’ Az a következtetése, hogy: ‘A kiszámíthatatlan halál esőként fog zuhogni az égből.’ Ha visszaemlékezünk a Metz körüli ütközetek egyikére, amikor is a gépfegyver használata által 6000 németet kaszáltak le tíz perc alatt és még arra is, hogy Plevná-nál 1877-ben Skobelleff egy néhány száz méteres rövid támadásban 3000 embert vesztett el, ne feledjük el azt sem, hogy azóta a gépfegyvernek megötszöröződött a pusztítóereje. Ez a kilátás olyan, mint amitől elszörnyed az ész és összeszorul a szív. Elegendő annyit említeni, hogy Európa hadi szakértői azt hiszik, hogy a jövő háború halálozási aránya annyira megnövekszik, hogy lehetetlen lesz a sebesültek ápolása és a halottak eltemetése és sokan közülük magukkal fognak hordozni egy mozgó hamvasztót, mint egy szükséges katonai felszerelést, hogy elhamvasszák a harcban elesetteket.

Azt mondanák, hogy ez a borzasztó csapás nem fog átvonulni a békés Amerikán is, miképpen az öldöklő angyal, amely levágta az egyiptomi elsőszülötteket, megkímélte a vérrel meghintett ajtók mögötti izraelitákat. Isten adja, hogy így legyen! Azonban honnan legyen nekünk ez a bizonyosságunk? A gőz és az elektromosság oly kitűnően egy gondolati-, érdek- és cél-közösséggé kovácsolta az embereket, hogy ha bekövetkezik egy európai méretű háború, melybe Anglia majdnem kétségtelenül belekeveredik, mielőtt az véget ér, lehetséges, hogy az egész civilizált világ lángba borul. Ettől eltekintve a világ láthatára fölött megjelent egy felhő, amely pillanatnyilag nem nagyobb egy tenyérnyinél, de nemsokára elborítja az eget. Keleten van két nemzet, Kína és Japán, melyeknek népessége együtt eléri az elképesztő 500 milliót. Eddig ezek a nyüzsgő hangyabolyok nem ismerték a háborúzás művészetét; furcsa igazság az, hogy a Krisztus születésétől csak ez a két elszigetelt ország tapasztalta a viszonylagos ‘békességet e földön’, és ez a két hajdan remete nemzet az, melyekre a kereszténység világossága soha sem fénylett.

Viszont ezelőtt 30 évvel egy maroknyi angol és francia a szuronyaik segítségével behatolt Pekingig. Attól kezdve minden megváltozott. A nyugati civilizáció elhozta keletre a Bibliát és a lövedékeket, a mitrát és a gépfegyvert, a kegyességet és a puskákat, a kereszteket és a Krupp-ágyút*. Kelet, Shylock-al elmondhatja: 'A gazságra te tanítasz, én teljesítem azt, nehezen fog menni, de elősegítem a kiképzést.' Már olyan jól megtanulták a leckét, hogy ördögi hatékonysággal játszanak az ágyúzás szörnyű hangvilláján. Ha a nyugatra jellemző háborús szenvedély felébreszti évszázados álmából a gazdag Keletet, ki a megmondhatója, hogy egy újabb Dzsinghisz-Kán egy többmillió barbár horda élén nem rohanhatja-e le Európát egy mindent összeroppantó lavinaként?

Ennek ellenére avval lehetne érvelni, hogy ezek az előkészületek nem jelentenek semmit, inkább csak a béke szavatolására, mintsem egy háborúra való uszításra valók, és éppen a modern fegyverek nagy hatékonysága teszi valószínűtlenné a háborút. Míg látszólag nyomós érvek állnak e vélemény mellett, a tények gyakorlatilag cáfolják ezt, mert a legkevésbé felfegyverkezett nemzeteknek van részük a legtöbb békében, míg a nagyobb haderővel rendelkezők a szakadék szélén reszketnek. Svájc, Hollandia, Belgium, Norvégia, Svédország és az Egyesült Államok alapvetően barátságban élnek a világgal, míg Franciaország, Oroszország, Németország, Ausztria és Olaszország állig felfegyverkezve és a felszerelés alatt roskadozva, haragosan tekintenek egymásra határaik hosszán. Ezekben az államokban bőséges a harci szellem és a nemzetek közötti gyűlölet tartaléka, mely egy hétköznapi incidens szikrájától felrobbanhat. Így, amikor Augusztá császárnő nemrég kedvtelésből meglátogatta Párizst az ő jelenléte felkavarta az egész világot, a börzén és a pénzváltóknál az értékek csökkenését eredményezte, és ennek folytán egy határozott és ingerült tanácskozás kezdődött Európa minden kormányában. Egyetlen, személye elleni sértés

*

/Angol szójáték alapján vannak párosítva az ellentétek. – f.m./

egy felelőtlenebb párizsi részéről, arra készítette volna a fiát, a fiatal német császárt, hogy kardot rántson. Tehát egy semmirevaló utcakölyök hatalmában állt, hogy megingassa a világ egyensúlyát. A civilizációnak micsoda rettenetes bemutatkozása ez, hogy milliók jóléte és éppen élete egyetlen ember békés hangulatától függjön!

Semmi más tény nem nyilvánvalóbb, mint az, hogy az emberiség egy útelágazás előtt áll. A felkészülés tetőfokát elérték. Ennél jobban Európában nem lehet fegyverkezni. Olaszország már csődbe jutott a fegyverkezés miatt és bármikor a forradalom forgatagába sodródhat. Sok megfontolt újságíró vélekedik úgy, hogy következésképpen az Európa nemzeteinek vagy harcolniuk kell, vagy leszerelniük. Jól mondta a Mester: 'a földön pedig kétségbeesnek a népek tanácstalanságukban. ... Az emberek megdermednek a félelemtől és annak sejtésétől, ami az egész földre vár.'"

A következő idézet a **The New York Tribune** kiadvány 1895 május 5.-i számából arra mutat, hogy milyen módon ítélik meg a helyzetet Európa egyes hatalmon lévő uralkodói:

„KIRÁLYOK, AKIK VISSZAVONULNÁNAK A KÖZÉLETBŐL. Úgy tűnik, hogy levegőben lóg a lemondások szelleme. Az 1848-49-es, eseményben gazdag évek óta, amikor egész Európa nyíltan lázadt királyai középkori önkényuralma ellen, soha sem volt oly sok uralkodója, akiről tudni lehet, hogy már közel állnak a trónjaikról való lemondáshoz. 1848-ban az uralkodók többnyire olyan hercegek voltak, akik az előbbi században születtek és a hagyományok befolyása alatt neveltettek; így teljesen képtelenek arra, hogy felfogjanak olyan új fogalmakat, mint a népi kormányzás, és a nemzeti alkotmányok. Mintsem, hogy egyetértsenek ilyen felforgató eszmékkal, melyeket ők úgy tekintenek, mint azt a véres forradalmat, mely XVI. Lajost és Maria Antoinetté-et vérpadra juttatta, ők inkább azt választják, hogy lemondanak. Épp abban a két évben Ausztria, Szardínia, Bajorország, Franciaország és Hollandia trónjai megüresedtek. Jelenleg, félévszázaddal később, utódaik azért akarnak

lemondani, mert ők is úgy látják, hogy a népi törvénykezés összeférhetetlen egy jó kormányzattal, és hogy lehetetlen kibékíteni a két, szögesen ellentétes intézményt, a Koronát és a Parlamentet. Ebben, talán, nem tévednek, mert valóban a népi kormányzásnak a demokrácia irányába történő fejlődése természetesen maga után vonja a trónok hatalmának és hírnevének csökkenését. A nép által az alkotmányos képviselőknek biztosított, minden, új kiváltság és jog ugyanannyi, mint amennyit a királytól vonnak meg. Idővel egyre láthatóbb lesz a nép szemszögéből, hogy a királyok és császárok fölösleges, idejét múlt, költséges bábok, akiknek gyengesége és hatalmuk hiánya inkább a nevetség, mint a tisztelet tárgyává teszi őket, és hogy komoly akadályt jelentenek a politikai, kereskedelmi, sőt az értelmi fejlődés útján. Valóban úgy néz ki, hogy nem marad hely számukra a jövő évszázadban, ha csak valami társadalmi értékmérő szerepet nem kapnak, amelyben hatalmuk a divat törvényeire és a társadalmi szokások meghatározására korlátozódik, és akik fennhatóságukat nem valami írott törvény szerint gyakorolják, hanem csupán az irántuk tanúsított tapintat alapján.

A lemondás küszöbén álló uralkodók közül György, görög király áll az első helyen, aki azt nyilatkozta, hogy belefáradt kényelmetlen trónjába, hogy Görögország jelenlegi légköre már nem vonzó számára, és türelmetlenül várja, hogy minél hamarább átadhassa jogarát fiának, Konstantinnak. Ő elvesztette kapcsolatát az alattvalóival, nincsenek többé Athénban barátai a külföldi vendégein kívül; és uralma alatt egymást oly gyorsan váltogató kormánykabinetek népszerűtlen politikája miatt folyton kínos helyzetbe kerül az idegen királyi udvarokkal szemben, melyekhez közeli rokoni viszonyok fűzik.

Oszkár, svéd király is arról beszél, hogy a legidősebb fiára hagyja koronáját. Ő nem egy, hanem két parlamenttel kell megküzdjön, és azáltal, hogy a stockholmi mindig ellentétben van a krisztianiaival, nem tud az egyiknek eleget tenni, anélkül, hogy

a másikat meg ne sértse. Állítása szerint, jelenleg Norvégia és Svédország a polgárháború küszöbén állnak. Meg van győződve arról, hogy a két ország közötti viszály biztosan egy fegyveres összetűzésben fog kiteljesedni, és inkább lemond, mintsem egyetértsen ezzel. Ő azt nyilatkozta, hogy mindent megtett az ő jogarát biztosító alkotmány követelményeivel szemben, de lehetetlen, hogy ebbe az irányba folytassa, és az a két lehetőség vetődik fel, hogy vagy áthágja a koronázásakor tett esküjét, vagy lemond a fia javára.

Továbbá Kerestély, Dánia királya, 80 éves korára szemben találta magát az utóbbi, általános választások eredményeként a Nemzeti Törvényhozással, melynek ultraradikális és szocialista szárnya a trón ellensége és elsöprő többséget tudhat magának, túlszárnyalva a mérsékelt liberálisokat és az elenyészően kicsi konzervatív pártot, melyek egyharmados arányban egyesültek. Őt avval hitették el, hogy a Korona és a Parlament közötti majdnem húsz éves keserű viszály elcsendesedett, miután ő sok engedményt tett avval a céllal, hogy elegyenlítse a különbségeket. Ehelyett most ellenállásba ütközött a parlamenti többséggel, amely már bejelentette szándékát, hogy kiharcolja azt, ami a népi jogokat illeti, és hogy kicsikarja a korona engedékenységet az alkotmányról való saját fogalmai szerint. Sándor, Oroszország legújabb cárja, a kora és a rokkantsága miatt megtörve, az erős lelkiületű felesége betegsége miatt megrázkódtatva, aki számára a legfőbb erkölcsi támaszt jelentette, és az ő veje erős támogatásának hiányában, képtelennek érzi magát arra, hogy továbbra is megbirkózzon a helyzettel és kijelenti, hogy azon van, hogy átadja fiának a trónt.

Umberto, olasz királyt is e három királyhoz sorolhatjuk, ő arra kényszerült, hogy miniszterelnökének engedelmeskedjen, ami számára és a királynő számára egy borzalom volt, és hogy a nevét kölcsönözze egy olyan politikához, amit szívből ellenez, de ami a törvényhozás szempontjából megfelelő. Nem titok, hogy a teljes személyes vagyona külföldön van befektetve, ami elővetíti Olaszország trónjának feladását, és hogy ő sokkal

tűrhetetlenebbnek tartja, mint bármikor ezelőtt ezt a helyzetet. Ez arra kényszeríti őt, hogy körülvegye magát, hozzá és hitveséhez nem illő emberekkel, valamint hogy olyan helyzetben maradjon az egyházzal szemben, mely nem csak szöges ellentétben áll a királynő és a saját őszinte vallásos érzelmeivel, hanem ugyanúgy a királyi udvart is kínos helyzetbe hozza Európa többi uralkodóházával *fenntartott* kapcsolatában. Umberto király egy nagyon érzékeny ember és elevenében találták mindazoktól a külföldi királyi személyektől kapott sérelmek, akik Rómába jövetelükkor tüntetően tartózkodtak attól, hogy a királyi palotába látogassanak, nehogy magukra vonják a Vatikán haragját.

Ha Marie Amelie, Portugália királynője, nem lett volna egy erős akaratú asszony, aki éppen olyan erőselkületű, mint anyja, Párizs grófnője, Carlos király rég lemondott volna trónjáról fia számára, hogy saját öccse legyen a régens. Károlyról, Románia királyáról és Bajorország régens hercegéről ugyancsak az hírlik, hogy a legközelebbi rokonaik javára szándékoznak lemondani. Végül Ferdinándot, Bulgária hercegét, nyomatékosan sürgetik az orospárti barátai, hogy mondjon le, és vállalják, hogy újraválasztják Moszkva védelme alatt. De ő vonakodik ezeknek az igényeknek eleget tenni, mert felmérte, hogy sok minden közbejöhet, és ha ő egyszer önként lemond a koronáról, sok dolog megakadályozhatja abban, hogy visszaszerezze azt.

Összegezve a dolgokat, nem valószínű, hogy a nép helyzete a saját szempontjából megjavul, vagy előremozdul a közelgő lemondásokkal, ellenkezőleg, bizonyára belekeveredik ismét egy ötven évvel ezelőtti zavargásba az alkotmányos jogokért és a parlamenti előjogokért.”

A szocializmus zajos tüntetését a Német Reichstagban⁸, a Belga Parlamentben és a Francia Képviselőházban semmi esetre sem a hatóságok félelmének csillapítására szánták. A német szocialisták megtagadták, hogy részt vegyenek a császár éljenzésében a házelnök kérésére, vagy hogy legalább felálljanak székeikről. A belga szocialisták válaszul arra a

javaslatra, hogy éljenezzék a királyt, aki magától értetődően az arisztokráciával és a tőkésekkel rokonszenvezik, azt kiáltották, hogy: „Éljen a nép! Le a tőkésekkel!” A francia Képviselőház néhány tagja egy szocialista ügyre nézve kedvezőnek hajló eljárásból kiábrándulva azt nyilatkozta, hogy forradalom fogja megoldani azt, amit békés úton kértek, de nem kaptak meg.

Az is jelentős, hogy egy Reichstag elé terjesztett törvénytervezetet, amit a szocializmus németországi elterjedésének megakadályozására szántak, nem emeltek törvényerőre. E törvényjavaslat elutasításának okaira világít rá a sajtó, ez áll a következő kivonatban:

„A Reichstagban azon ‘forradalom elleni törvényjavaslat’ legfrissebb elutasítása, amely a német kormánynak a szocializmus leküzdése érdekében tett, legutóbbi kísérlete volt, e nemzet történelmének érdekes fejezetévé vált, amellyel a nyelv- és az intézménybeli különbségek ellenére sok közös dolgunk van.

A szocialista párt, németországi jelentős növekedése már több éve magára vonta a figyelmet, de a kormány nem foganatosított megszorító intézkedéseket mindaddig, míg 1878-ban a császár ellen nem követtek el két merényletet. A szocialisták ellen az első törvényt 1878-ban hozták két éves időszakra és ezt 1880-ban, majd '82-, '84-, és '86-ban megújították.

Ebben az időben egy póttörvényhozást tartottak szükségesnek, és 1887-ben Bismarck kancellár a Reichstagnak egy új törvényjavaslatot tett, mely hatalmat biztosít a hatóságoknak arra, hogy egy adott helységben korlátozzák a szocialisták vezetőinek tevékenységét, hogy korlátozzák állampolgári jogaikat, és hogy száműzzék őket az országból. A Parlament elutasította a kancellár javaslatát és beérte annyival, hogy megújítsák a régi törvényt.

Bizonyos körökben most az a remény merült fel, hogy a jövőre nézve lejárt a megtorló törvénykezés lehetősége. De a szocialista párt folyamatos növekedése és a merész

propagandájának erősödése, együtt az erőszakos anarchista cselekményekkel, Németországban, valamint Európa egyéb területein ismét beavatkozásra készítette a kormányokat. 1894 decemberében a császár közölte, hogy a belső zavargásokat okozók tettei az új törvénykezéssel összeütközésbe kerülnek.

Az év vége előtt a forradalom elleni törvényjavaslatot a népgyűlés elé terjesztették. Ez egy sor büntetőjogi törvénymódosítást tartalmaz, és azt javasolja, hogy a büntetőtörvénykönyvben állandó jelleggel szerepeljen. Ebben a módosításban bírságokat és börtönbüntetéseket rendeltek el mindazoknak, akik valamilyen értelemben veszélyesek a köznyugalomra, nyíltan, sértő kifejezésekkel támadnak vallást, monarchiát, házasságot, családot, tulajdont; vagy akik olyan kitalált, vagy eltorzított kijelentéseket tesznek, vagy terjesztenek, melyeknek az a szándékuk, hogy az állami intézményeket, vagy a hatóságok rendelkezéseit megvetés tárgyává tegyék.

Az új törvény hasonló jellegű rendeleteket tartalmaz, a katonaságban és a haditengerészetben folytatott propagandára vonatkozóan is.

Ha az ellenállás csak a szocialisták részéről jött volna a Parlamenten belül és kívül, akkor a kormány a törvényjavaslatát törvényerőre emelhette volna; de a kikötéseknek támadó jellege, azzal a ténnyel együtt, hogy a törvény értelmezése a rendőrség megítélésére volt bízva, bizalmatlanságot, sőt aggodalmat ébresztett egy széles néprétegben, akik ezekben az eljárásokban a szólás, az oktatás és a nyilvános gyülekezés szabadságának korlátozását látták.

Következésképpen, amikor a Reichstag megvitatásra terjesztette fel ezt a javaslatot, egy olyan mozgalom indult el, amit nem gyakran lát Németország. Szerzők, kiadók, művészek, egyetemi tanárok, egyetemisták és más, különböző állampolgárok tiltakozásai árasztották el a Parlamentet, míg több mint másfélmillió tiltakozó aláírás érkezett be.

Nagy forgalmú újságok, mint a **Berliner Tageblatt**, olvasóitól százezerig terjedő mennyiségben összegyűjtött névlistát továbbítottak tiltakozás gyanánt a Reichstaghoz. Időközben egy a fővárosban tartott tömeggyűlésen 450 német egyetem küldötteinek, törvényjavaslat elleni tiltakozását jegyezték fel.

Egy ilyen széles körben ellenzett eljárásnak elutasítása elkerülhetetlen volt és minden bizonnyal ez volt a szocialista párt legnagyobb győzelme a kormány fölött és mégis a Reichstag nem azért utasította el a törvényjavaslatot, mert az a szocialisták ellen irányult, hanem azért, mert ezek az anarchista irányzatot semlegesíteni kívánó eljárások veszélybe sodorhatták volna a néptömegek általános jogait.”

Úgy hallszik, hogy Londonban a szocializmus egyre nagyobb teret hódít, míg az anarchizmus látszat alapján halott. A független munkás párt, amely Angliában a munkások szervezeteinek legnagyobb ereje, most beismerten egy szocialista szervezet, arra vár, hogy nemsokára kitörjön egy véres forradalom, amelynek eredményeként egy szocialista köztársaságot hoznak létre a jelenlegi monarchia romjain.

Megfigyelve e tényeket és szándékokat, nem csoda, hogy a királyok és a vezetők ilyen különleges óvintézkedéseket tesznek a maguk és érdekeik védelmében a forradalom és a világméretű anarchia fenyegető veszélye ellen. Félelmükben és szorongatottságukban azt keresik, hogy szövetséget kössenek egymással, habár közöttük a kölcsönös bizalmatlanság olyan nagy, hogy kevés remény van akármilyen szövetségre. Mindegyik nemzet, másik iránti viszonyulását az ellenségeskedés, féltékenység, bosszú és gyűlölet jellemzi, és az egymás közötti összeköttetés csakis az önzés elvére épül. Ennél fogva egymással kötött szövetségük csak addig tarthat, ameddig önző terveik és politikájuk párhuzamosan haladónak tűnik. Nem létezik ebben szeretet, vagy jóindulat. A napi sajtó állandó tanúja annak, hogy a nemzetek képtelenek egy bármilyen, összhangra épült együttműködésre a politika terén.

Tehát, hiú remény azt várni, hogy a nagyhatalmak bármilyen működő szövetséget létrehozzanak.

EGYHÁZIASSÁG TÖBBÉ NEM EGY VÉDŐBÁSTYA!

Felismerve ezt, amint ők is, legalább részben, láthatjuk, hogy nyugtalanul tekintenek az egyházak felé (nem arra a néhány, hűséges, Isten által ismert, és az Ő Egyházaként elismert szentre, hanem a nagy, névleges egyházra, az egyetlenre, amit a világ elismer), hogy felmérjék, hogy milyen erkölcsi meggyőzést, vagy egyházi hatóságot lehet létrehozni, hogy kemény kézbe vegyék a vezetők és a nép közötti, éppen tárgyalt kérdést. Az egyház is türelmetlenül várja, hogy áthidalja az ellentétet, és örömmel járulna hozzá, hogy helyreállítson egy barátságos viszonyt az előljárók és a nép között; mert az egyházi és a polgári főrend érdekei összekapcsolódnak egymással. Viszont ebből az irányból *a polgári hatalom* hiába vár segítséget, mert a felébredt néptömegekben kevés tisztelet maradt a papi és az állami hatalommal szemben. Mindazonáltal az egyház segítsége igénylésének célszerűsége egyre jobban próbára van téve. Például a német Reichstag, amely Bismarck herceg befolyása által 1870-ben száműzte Németországból a jezsuitákat, veszélyeseknek tartva őket az ország jólétére nézve, utólag hatálytalanította az intézkedést, remélve, hogy kibékítik a katolikus pártot, és hogy megnyerik a befolyását és támogatását a hadsereg számára. A kérdés megvitatásának alkalmával egy fontos megjegyzést tettek, ami – habár próféciaként nagyon igaznak fog bizonyulni – akkor általános derűt keltett. A megjegyzés az volt, hogy a jezsuiták visszahívása nem lenne veszélyes, ugyanis az özönvíz (a szocializmus – anarchia) bizonyára hamar eljön, és őket is megfullasztja.

Olaszország királyának, és kormányának a római katolikus egyházzal való kibékítésére tett kísérletnek az a nyilvánvaló oka, hogy félnek az anarchia terjedésétől és egy társadalmi

összeütközés kilátásától. Erre vonatkozólag Crispi miniszterelnök egy figyelemreméltó beszédében, amely a jelen olaszországi politikának történelmi áttekintésével kezdődött, és napjaink társadalmi nehézségeivel – főleg a forradalmi mozgalommal kapcsolatos észrevételekkel záródott, a következőképpen szólt: –

„A társadalmi rend iszonyatos válságot él át. A helyzet annyira kiéleződött, hogy haladéktalanná vált a polgári és a vallási hatóságok összefogása és az, hogy együttműködjenek azon gyalázatos banda ellen, amely zászlajára tűzte a – ‘Le Istennel, le a királlyal!’ – feliratot. Szerinte, ezek hadat üzentek a társadalomnak. Hadd fogadja el a társadalom a hadüzenetet és a következő csatakiáltással válaszoljon: ‘Istenért, a királyért és a hazáért!’”

Az összes civilizált nemzet polgári hatalmainak e szörnyű előérzete az, amin az újabb, békülékeny magatartásuk alapszik azon pápaság iránt, amely ezt most éppen kedvezőnek tartja, arra a régóta táplált reményére nézve, hogy visszanyerheti nagy részét az elveszített világi hatalmának. A nemzetek e magatartása leginkább azokban az értékes ajándékokban mutatkozott meg, melyet a pápának egy pár évvel ezelőtt, a pápai szentév alkalmával adományoztak a kereszténység kormányfői. Érezvén saját képtelenségüket arra, hogy megbirkózzanak a felébredt világ hatalmas erejével, a polgári hatóságok csupán végső kétségbeesésükben megemlékeznek a pápaság hajdani hatalmáról, az egész kereszténységet valamikor markában tartató zsarnokról. Habár ők gyűlölik ezt a zsarnokot, mégis most hajlandóak jelentős engedményeket tenni, ha ez által sikerülne nekik féken tartani az elégedetlen embereket.

Sokan elismerik a római katolikus egyház, oly komolyan bejelentett igényét arra, hogy az egyetlen megbízható védőbástya lesz a szocializmus és az anarchizmus áradata ellen. E hiú reménnyel kapcsolatosan a jezsuita rend egyik volt tagja, gróf Paul von Hoensbrouck, aki most protestantizmusra

tért, rámutatott a katolikus Belgiumra és a szociáldemokrácia ottani haladására, bemutatva, hogy azokból a körökből reménytelen segítséget várni. A berlini **Preussische Jahrbuch** 1895-ös számában megjelent cikkében, a következőket mondta: –

„Belgium évszázadokon keresztül velejéig katolikus és ultramontán⁹ volt. Ennek az országnak több mint hat millió a lakossága, amelyből csak tizenötezer protestáns és háromezer zsidó. A többi mind katolikus. Itt egy felekezeti egység létezik. Belgium életében a katolikus egyház a vezető tényező és erő; itt ünnepelte történelme legnagyobb győzelmeit és folyton dicsekedett vele. Egy pár eset kivételével ő uralta az oktatási rendszert, főleg az elemi és az általános iskolákban. ...

Nos, hogyan boldogult a szociáldemokrácia a katolikus Belgiumban? Ez megmutatkozott a legutolsó választások alkalmával. A leadott szavazatoknak közel egyötöde a szociáldemokrata jelölteknek jutott. Meg kell jegyezzük, hogy a nem-szocialista jelölteknek oldalán sokkal több ‘többszörös szavazat’ volt, mint a szociáldemokratákén – lévén egy olyan szabályzat, hogy a jómódúak és az oktatottabbak ‘többszörös szavazati’ joggal rendelkeznek, azaz a szavazatuk két, vagy három szavazatot jelent. Az ultramontánok valóban azt állítják, hogy a szocialista szavazatok növekedése a Liberális Párt fejlődésének tulajdonítható. Ez bizonyos mértékben így van, de a klerikálisok állításai, miszerint ők képeznék a szocializmus, a vallástalanság és az erkölcsi elfajulás elleni védőbástyát, nem kevésbé képtelenek. Honnan jönnek ezek a liberálisok, ha a katolikus egyház az orvosa mindannak a betegségnek, melyeket az állam és a társadalom is örököl?

A katolicizmus pont oly kevésbé tudja megszabadítani a népet az ateista liberalizmustól, mint a szociáldemokráciától. 1886-ban egy körlevelet küldtek szerte különböző közéletű személyiségekhez, mely a munkások életkörülményeire vonatkozó kérdéseket tartalmaz. A válaszolók háromnegyede azt nyilatkozta, hogy a nép vallásossága ‘megromlott’ vagy

‘mindenestől eltűnt’, vagy hogy a katolicizmus egyre inkább elveszti hatalmát. Liege mind a harmincnyolc templomával és harmincöt kolostorával reményvesztett választ küldött vissza; Brüsszel úgy nyilatkozott, hogy ‘a gyermekek kilenctized része törvénytelen és az erkölcstelenség leírhatatlan méreteket ölt’. Mindez így van, habár a belgiumi szociáldemokrata, amennyit egyáltalán iskolába járt, addig is egy katolikus, ultramontán általános iskolának növendéke volt, és egy olyan országnak neveltje, melyben évente több mint félmillió katolikus szentbeszédet és hitoktatást tartanak. Az ország, melyről valaha joggal mondták, hogy ‘a kolostorok és a templomok országa’ a szocialista forradalom eldorádójává vált.”

SZERTELEN KÉSZÜLETEK A HÁBORÚRA

A fenyegető forradalomtól való félelem a kereszténység minden nemzetét szertelen háborús előkészületekre kényszeríti. Egy világvárosi lapban ezt olvashatjuk: „Európa 5 nagyhatalma 6525 millió frankot tartalékolt arra, hogy háborúban embereket és anyagi javakat semmisítsen meg. Németország volt az első nemzet, mely erre a gyilkos célra anyagi alapot gyűjtött össze – 1500 millió frankot, Franciaország 2000 millió frankot; Oroszország a kolera és az éhség pusztításának ellenére 2.125 millió frankot tett félre; Ausztria 750 millió frankot gyűjtött össze és Olaszország, az összes közül a legszegényebb, 250 millió franknál kevesebbet tartalékolt. Ezek a mérhetetlen összegek holt tőkét jelentenek, melyeket nem lehet és nem is akarják érinteni, csak háború esetén. Vilmos, Németország császára, úgy nyilatkozott, hogy inkább elviselné azt, hogy Németország pénzügyileg megszégyenüljön, minthogy e háborús alapból egyetlen márkát is elvegyen.”

1895-ben az Egyesült Áll. Hadügyminisztere a külföldi hadseregek méretét kimutató felmérést készített: Ausztria-Magyarország 1.794.175; Belgium 140.000; Kolumbia 30.000; Anglia 662.000; Franciaország 3.200.000; Németország 3.700.000; Olaszország 3.155.036; Mexikó 162.000; Oroszország 13.014.865; Spanyolország

400.000; Svájc 486.000. E csapatoknak fenntartása évente 631.226.825 \$-ba kerül.

Az Egyesült Államok nemzetőrsége, ahogy abban az évben a hadügyminiszter a Képviselőháznak jelentette, 141.846 fő, míg az elérhető, de nem szervezett hadereje, vagyis amit Európában „hadilétszámnak” neveznek, 9.528.806.

A **The New York Herald** egyik tudósítója, aki éppen most tért vissza egy európai körútjáról a következőket mondja: –

„A következő háború Európában, bármikor is jöjjön, eddig ismeretlenül pusztító erejű lesz. Minden állami forrást kiszípolyoztak és lecsapoltak hadi célokra. Szükségtelen mondani, hogy még nem látott a világ ehhez hasonlót, mert soha eddig nem rendelkezett ilyen pusztító eszközökkel. Európa egy nagy katonai tábor. A nagyhatalmak állig felfegyverkeztek. Ez általános, egyesített erőfeszítés, nem egy parádéra, vagy szórakozásra. A táborokban óriási hadseregek a fegyelem tetőfokán, tökéletesen felfegyverezve, puskára támaszkodva, vagy kantárral kezükben, a jelre várnak, hogy egymásnak rohanjanak. Európában egy háború minden bizonnyal csak egy dolgot old meg: egy újabb háborút tesz szükségessé.

Azt mondják, hogy a nagy, állandó hadseregek a békét szavatolják; ez egy ideig igaz, de nem hosszú távon, mert az ilyen nagy mértékű fegyveres tétlenség nagy anyagi áldozattal jár, és a nagy megterhelés elkerülhetetlenül tette kényszerít.”

MODERN HADI FELSZERELÉSEK

A **Pittsburgh Dispatch** egyik tudósítója Washingtonból a következőket írta: –

„Micsoda kísérteties bazár a hadügyminisztérium különböző sarkaiban kiállított fegyverek, lövedékek és különféle hadászati cikkek készletei! Tény, hogy ezek egymással összehasonlítva aránylag elszórtak és csekélyek, de elegendőek arra, hogy a legmegfontolatlanabbat is annak elgondolására késztessek, hogy merre haladunk, és hogy mi lesz a vége az

emberi faj tönkretételére *alkalmas* fegyvertalálmányok csodálatos lendületének. Mindaz, amivel eddig rendelkezünk ez új országunkban, az ilyen találmányok, jelentőségükben, vagy méreteiben nehezen hasonlíthatóak a régi Londoni Tower egyetlen helységének gazdag gyűjteményével, de elegendő arra, hogy áttekintést adjon. Végignézve ezt a gyilkos gépezetet, arra gondolhat az ember, hogy a világ kormányzói ahelyett, hogy az emberiséget fellendítsék, és életben tartsák, inkább arra hajlanak, hogy kipusztítsák.

A korszerű találmányok mellett, melyek lehetővé teszik, hogy egy ember ezret megöljön egy szempillantás alatt, ott vannak az egyszerűbb idők kezdetleges fegyverei, amikor az emberek még közelharcot vívtak egy ütközetben. De nem kell ezekre utaljunk, amikor a háborúzás művészetének fejlődését akarjuk szemléltetni. Még a legutóbbi nagyobb háborúban használt gépezet is a jelenben már elavult. (...) A háború utolsó napjaiban divatba jött néhány fegyver; *ezek* felújítva, tökéletesítve és majdnem az eredeti formájából kivetköztetve, bizonyos feltételek között még alkalmazhatóak, de a gyilkos gépezetnek nagy része teljesen kiszorul az új találmányok által, melyekhez képest a legjobb régi gyenge, vagy teljesen erőtlen lehet. Soha nem vonta fel semmi sem oly erősen figyelmemet erre az iszonyatos haladásra, mint a tegnap, amikor a haditengerészeti minisztériumban tett küldetésem alkalmával egy új, önműködő Maxim-gépfegyver tervet és mintát mutattak be nekem. Ez bizonyára a legtalálékonyabb és a leggonoszabb az összes, újabban feltalált, furcsa fegyver közül. Azt tervezik, hogy egy 15 cm. kaliberű ágyúra méretezve készítsék el, amely önműködően percenként kb. 600 lövést képes leadni. Nyilván ez már felülmúlta a Gatling- és más löfegyvereket, melyek nagyon kis lövedéket hordoznak, és a Maximhoz képest nagyon nehezen kezelhetőek, több kezelő személyt igényelnek, sokkal nehezebbek és távolról sem olyan pontosak. A Maxim-gépfegyver kezeléséhez elég egy ember, vagy egy nő is, sőt még egy gyermek is és miután működésbe helyezte a fegyvert,

elmehet uzsonnázni, amíg a gépfegyver végzi gyilkos munkáját lekaszálna egy pár száz embert. A gépfegyveres egy ülésen ül a fegyver golyóálló pajzsa mögött; ha le akar kaszálni egy hadsereget egy pár perc alatt, egyszerűen megvárja, amíg a munkájának megfelelő helyzetbe kerülnek és meghúzza a ravaszt, ami az első lövedéket elindítja, innen tovább az önműködő gépezet beindul. Az első töltet robbanása egy hátrasiklást eredményez, mely kidobja az üres töltényhüvelyt, beveszi a következő töltényt és elsüti, és ez így folytatódik a végtelenségig. Ez egy örökmozgó, gyilkoló eszköz.

Maxim úr egyik találmányát „láadás *elleni* fegyvernek” nevezik; ez egy kicsi és könnyű dolog, amit egy ember kézben szállíthat, elegendő tölténnyel ahhoz, hogy egy átlagos tömeget kihajtsa az utcákból, vagy éppen az életről. Érdekes az, ahogy az efféle utóbbi találmányok egy tömegláadás bizonyosságán jönnek létre. Mióta váltak prófétákká a feltalálók? Tehát, e fegyver másodpercenként tíz gyilkos lövést képes leadni, a kezelőjét egy golyóálló lemez védi tökéletes biztonságban még egy puskával, vagy revolverrel felfegyverkezett tömeggel szemben is, gondoskodva arról, hogy egy ilyen tömegnek ne jusson eszébe, hogy megrohamozva kezét tegyen a fegyverre és a kezelőjére. Úgy tűnik, hogy a feltalálók, arra számítanak, hogy a modern tömegek az utcán fognak állni, és majd tétlenül arra várnak, hogy lelőjék őket anélkül, hogy védekezzenek, vagy támadjanak, azt hiszik, hogy nem fognak elrejtőzni itt-ott a menedéket nyújtó sarkokon, vagy nem fogják felrobbantani és felégetni a várost őrzőgésükben. Annak ellenére, hogy ez megtörténhet, ő mindent megtesz, amit megtehet a tömegek ellen felhasznált fegyver előállításáért. Ez a kis fegyver elegendő töltényt hordoz ahhoz, hogy sorozattal egy utcát kiséperjen; könnyűszerrel kezelhető a falakról, ablakokból, valamint a nyílt utcán, egy kézmozdulattal minden irányba lőhet anélkül, hogy veszélyeztetné azt a kezelőt.

Míg ez a legfrissebb és a legpusztítóbb az újabb találmányok közül, semmi esetre sem következik ebből az, hogy ez lesz az

utolsó és a leghatékonyabb, amit valaha is kieszelnek. Aki felfigyel erre az ügyre, az lassanként kezdi érteni, hogy csak most kezdődik el igazából ez a technika. Mi megpróbáltuk, hogy a védekezés területén lépést tartsunk a hatékony támadó eszközök fejlődésével, de hiába. Nem építhető olyan hajó, mely felszínen maradva kibírna egy modern torpedórobbanást. Nincs az a gazdag nemzet, mely olyan erődtímenyt építsen, amit nem lehet a legújabb és legrombolóbb dinamitlövedékkel rövid idő alatt elpusztítani. A léggömböket majdnem ugyan olyan könnyen lehet irányítani, mint a vízi járművet és széles körben fogják használni az elkövetkező háborúban a hadseregek és erődtímenyek megsemmisítésére. A gyilkos gépezeteket olyan egyszerűen és oly elérhető áron állítják elő, hogy egy ember elpusztíthat vele egy hadsereget. Ha az erők sokkal jobban fel vannak szerelve arra, hogy a gyengéket tönkre tegyék, másfelől a gyengébbek is elég erősekké válhatnak ahhoz, hogy tönkretegyék a hatalmasabbakat. Mindkét oldalon a háború megsemmisülést fog jelenteni. A szárazföldi hadtestek, a tengeri szörnyek és a légi cirkálók egy ütközet esetén egyszerűen eltörlik egymást a föld színéről.”

Viszont létezik egy még újabb fejlemény. **New York World** a puskáról és a löporról a következő leírást közli: –

„Maxim, a fegyvergyártó, és dr. Schupphaus, a puskaor szakértő, feltaláltak egy új ágyút és torpedó-puskaort, mely egy hatalmas robbanóanyaggal teli ágyúlövedéket 16 km távolságra képes hordani, és ahol becsapódik, ott több száz láb szélességben mindent forgácsá zúz.

Ezt a találmányt ‘Maxim-Schupphaus’ rendszernek nevezik, mely légi torpedót tud indítani a fegyverből egy olyan különleges puskaor segítségével, mely egy alacsony nyomáson indítja a lövedéket és növeli a sebességet a fegyver teljes hosszában feltörő nyomás fenntartásával. E rendszernek szabadalma átkerült az Egyesült Államokból Európába.

(...)*

* /A torpedó-puskapor leírását az angol nyelvű kötet két oldalon keresztül részletezi, és ez ebből a fordításból kimaradt. – f.m. /

(...)*

* /A torpedó-puskapor leírását az angol nyelvű kötet két oldalon keresztül részletezi, és ez ebből a fordításból kimaradt. – f.m. /

(...)”

Dr. Gatling, az ő nevét viselő, rendkívüli gépfegyvernek feltalálója, a következőket mondta az új, füstmentes puska felfedezésével kapcsolatban:

„A nép még nem képes értékelni a háborúzás mérhetetlen forradalmasítását, amit a füstmentes puska feltalálása eredményezett. Máris oda vezetett, hogy Európában elavult 3-4 millió puska, amely fekete puska használatra volt készítve, nem is beszélve a töltények millióiról, amelyektől aprópénzért akarnak megszabadulni. Ez egy elpazarolt, hatalmas tőke, de ez a haladás elkerülhetetlen eredménye. A mi hadseregünk fegyverei is hamarosan elavulnak; ahhoz hogy lépést tartsunk a világ többi részével, mi is be kell vezessük a füstmentes puska. Egy ilyen feltöltött fegyver kétszer olyan távolra hordja a lövedéket, mint a fekete puska működtetett. Az

új találmány ismét teljesen megváltoztatja a harcászatot. A jövő ütközeteiben a csapat többé nem mutatkozhat egységes tömegben az ellenség előtt. A korszakokon keresztül szokásos, nyílt harc már múlté, mert teljes megsemmisülést jelentene az. Ha az utóbbi, Államok közötti polgárháborúban füstmentes puskaport használtak volna, nem tartott volna kilencven napig.

‘Mi a különbség az ismétlő-fegyver és a gépfegyver között?’

Az ismétlőfegyver nem lő avval a gyorsasággal, mint a gépfegyver. Az előbbi elég nagyméretű, egy csövű, több lövedékkel van megtöltve, és tizenöt lövést tud leadni percenként. A Gatling-gépfegyver hat, vagy tizenkét csővel rendelkezik, és három ember kell kezelje, gyakorlatilag szünet nélkül lő, egyik sortűz a másikat követi, 1200 lövést adva le percenként. Ez a három ember több embert tud megölni, mint egy régimódi, puskával felszerelt, teljes tüzéségi dandár.”

Cincinnati Enquirer egyik újságírója a következőket írja:

„A következő háború jellege, bármikor is történjen, teljesen új lesz és annyira iszonyatos lesz, hogy örökre a civilizáció homlokára süti a barbárság bélyegét. Az új katonai szervezetek, melyek megnépszerűsítették létszámukat; ez az új füstmentes puskapor, melynek semmi sem állhat ellen, a jelen tüzésége, és a fegyverállomány, mely hadseregeket fog lekaszálni, mint ahogy szélvész rázza az almát a fáról; a megfigyelő léggömbök és a tüzéségi léggömbök, melyek nagymennyiségű robbanóport fognak dobni a városokra és az erődítményekre, pusztán hagyva azokat rövid idő alatt és sokkal hatékonyabban, mint a bombázások; a tüzéség által használt mozgatható vasút, a villanyvilágítás, a telefon stb., felforgatják a háborúzás teljes taktikáját. A következő háborút egy teljesen új, még soha nem tapasztalt rendszer fogja vezérelni, amelyből nagy meglepetések fognak származni. ‘Védekezésre fegyverkezünk és nem támadásra – mondja mindegyik nagyhatalom – a mi erőnk a mi pajzsunk és ez békét diktál szomszédinkra, és kikényszeríti belőlük a minket megillető tiszteletüket.’

De mindegyik hatalom ugyanazt a politikát folytatja, ami által azt akarják kifejezni, hogy ez az egész, rendkívülien gyilkos erőfitogtatás csak a béke védelmében történik. Habár ez az ironia netovábbja, mégis őszintén hiszem, mert nyilvánvaló, és azt gondolom, hogy a békét a háború ellen épp a borzasztó fegyverek által lehet megvédeni, jobban mondva, elrettentés által. De ez a könyörtelen fegyverkezés olyan, mint egy mindent felszippanató örvény, amely felé a közvagyon sodródik, és egy feneketlen tűzhányót tölt fel robbanóanyaggal. Bármennyire is furcsának tűnne, de ez a valódi állapot; Európa egy hatalmas tűzhányón fekszik, amelyet önmaga ásott, és amelyet szorgalmasan a legveszélyesebb anyaggal tölt fel, viszont ennek a veszélynek tudatában minden paraszat gondosan távol tartanak a krátertől. De, ha valamikor az éberség meglazul, és a robbanás bekövetkezik, ügyeljenek, az egész világ meg fogja érezni a megrázkódtatást és megborzadnak. A barbárság olyan nagy iszonyatot fog kelteni, hogy mint egy világméretű átok, úgy fog terjedni egyik nemzetről a másikra és az lesz az eredménye, hogy a népek egy pár -, időnkhez illőbb eszközt fognak kieszelni, hogy azok által döntsenek el nemzetközi ellentéteket és a háború Európa saját keze által lesz eltemetve az önmaga után hagyott romok alá.”

EGY MÁSIK, BÉKÉT PARANCSOLÓ FEGYVER

„Indítsátok fel a hősöket. Járuljanak elé mindnyájan a hadakozó férfiak! Gyűljenek össze a Josafát völgyébe (a halál völgyébe). Mondja a beteg is: hős vagyok! Kovácsoljátok szántóvasaitokat kardokká, kaszáitokat dárdákká.” - Jóel 3: 9, 10

Hogy mit fog lassanként jelenteni a háborúba vonulás, azt ki lehet találni az alább megadott fegyverleírásokból. Evvel a nemzetek közötti háborúra való készüllettel kapcsolatban ne kerüljük el azt a tényt, hogy a kormányok és a tábornokok félni kezdtek csapataiktól. Ahogy Ohióban a milícia visszautasította a sztrájkok feloszlátását, ahogy Brazíliában a tengerészek fellázadtak a kormány ellen, és ahogy a portugál katonák

szembeszálltak tábornokaikkal, úgy ezek hamarosan megtörténhetnek a föld minden országában.

Németország nagy hadserege a katonák közé is fokozatosan beszűrődő szocializmus miatt kezd félelmetessé válni. És még éppen Nagy-Britanniában is szükségesnek tartottak leszerelni bizonyos milíciákat, vagy önkéntes lovagságot. Ennek az engedetlenségnek titka az ismeret; az ismeret mögött az oktatás áll, az oktatás – a nevelés mögött az írott sajtó áll és Istennek azon csodálatos felvilágosító hatalma, mely fölemeli a tudatlanság leplét és előkészíti az emberiséget a Messiás nagy napjára annak előzményével, a nyomorúsággal.

Egy bizonyos ideje azon tűnődtünk, hogy miként tudna egy lázadás – ahogy az Írásokból kitűnik – valaha is végigsöpörni az egész földet, hogyan tudna elszabadulni az anarchia a tőkének és a civilizációnak evvel szembenálló összefogott hatalma és befolyása ellenére. De mi most látjuk, hogy az oktatás (az ismeret) előkészíti az utat a világ nagy katasztrófája számára, amely az Írások alapján úgy tűnik, hogy az elkövetkező pár évben várható. Most már láthatjuk, hogy éppen azok az emberek, akik arra voltak kiképezve, hogy a legkorszerűbb emberpusztító szerkezeteket kezeljék, azok között találhatóak, akiknek az a feladatuk, hogy a fegyverekre és a lőszerre vigyázzanak. A következő cikk erre vonatkozik:–

„Ez a fegyver, melynek súlya kevesebb, mint 10 kg, és egy közönséges vadászfegyverként kezelhető, percenként 400 lövedékből álló áradatot szór ki magából működés közben. Ez az új fegyver francia találmány és Benet-Merciernek nevezik. Van egy tusa, amit a vállnak lehet támasztani. Használat közben a katona a földön fekszik, a fegyver két lábazaton támaszkodik, ez egy előnyt jelent a gyorslövetű Maxim fegyverrel szemben, mert annak három kezelője állva kell újratöltsse azt a nehéz fegyvert, és ez a testhelyzet az ellenség előtt leplezetlenül hagyja őket.”

Ez a nemzetek közötti, elkápráztató készülődés a háborúra kétségtelenül Jóel prófécijának (3: 9-11) beteljesedése. Ő

ennek az időnek szellemét fejezi ki prófétailag, mondván: – „Hirdessétek ezt a pogányok között; készüljete harcra; indítsátok fel a hősöket. Járuljatok elé, jöjjenek fel mindnyájan a hadakozó férfiak! Kovácsoljátok szántóvasaitokat kardokká, kaszáitokat */metszőkéseiteket – ang./* dárdákká; mondja a beteg is: Hős vagyok! Siessetek és jöjjetek el ti népek mindenfelől és seregeljete egybe!” Ez vajon nem egy világgraszoló kiáltvány ebben az időben? Nem látjuk-e az erőt és a beteget is egyaránt magukat bátorítva a következő nagy összeütközésre? Vajon nem sorakoztatja-e fel még a Krisztus állítólagos egyháza is a fiatal embereket a háború szellemével átítatva őket? Ugye, hogy azok a férfiak másképpen az eke után mennének, és a fákat oltanák; ahelyett háborúra fegyvereket kovácsolnak és használják őket. Ugye, hogy a nemzetek összegyűjtik hatalmas seregeiket és megcsapolják anyagi forrásaikat a hosszútűrés határán felül azért, hogy ez által felkészüljenek a háborús körülményekre, a nagynyomorúságra, amit gyorsan közeledni látnak?

AZ EGYESÜLT ÁLLAMOK EGYEDÜLÁLLÓ HELYZETE – ŐT MÉGIS NAGYOBB BAJOK FENYEGETIK, MINT AZ Ó-VILÁGOT /EURÓPÁT/

Az Egyesült Államok helyzete a nemzetek között majdnem minden tekintetben egyedi; olyannyira hogy némelyek hajlamosak úgy tekinteni ezt az országot, mint az isteni gondviselés különleges gyermekét, amelyet elkerül egy esetleges világméretű forradalom. Mégis az ilyen képzelt biztonság nem egyezik meg a józan ítélettel, tekintettel az idők jeleire, vagy tekintettel a visszafizetés jogos törvényének működésére, mely által úgy a nemzetek, mint az egyének megítéltetnek.

Kétségtelen az elfogulatlan gondolkodó számára, hogy e földrész felfedezésének különleges körülményei, és ennek a nemzetnek szűz talajba ültetése, avégett hogy a szabadság levegőjét lélegezze, és csodálatos erőforrásait hasznosítsa, egy

lépés volt az isteni gondviselés folyamatában. Az idő és a körülmények mind erre utalnak. Egykor Emerson így szólt: „Az egész történelmünk úgy néz ki, mint az isteni gondviselés utolsó erőfeszítése az emberiség érdekében.” Azonban ő nem mondta volna ezt, ha megértette volna a korszakok isteni tervét, amelynek fényében teljesen világos, hogy nem ez volt az „istenti gondviselés utolsó erőfeszítése”; hanem ez egy jól meghatározott láncszem volt az isteni szándékok teljesítésére szolgáló, gondviselésszerű körülmények folyamatában. Itt lelt menedékre minden elnyomott, akik különböző országokból a világi és egyházi zsarnokság erőszaka elől menekültek. Itt, a régi zsarnokságtól egy nagy óceán által elválasztva a szabadság szelleme levegőhöz jutott és a népi kormányzás kísérlete megvalósult. E kedvező körülmények között az Evangéliumi korszak nagy munkája – az igazi Egyház kiválasztása – nagymértékben fellendült és könnyebbé vált; minden okunk meg van arra, hogy azt higgyük, hogy itt a korszak legnagyobb termését fogják learatni.

Egyik országban sem lehetett volna az áldott aratási üzenetet – a korszakok tervét, időit és időszakait, meg előnyeit – oly akadálytalanul kinyilatkoztatni, és oly széles körben és szabadon hirdetni. És sehol máshol, csak e kedvezőbb ország szabad intézményei alatt létezik oly sok elme, mely eléggé felszabadult a babonaság és a vallásos dogmatizmus béklyójából ahhoz, hogy fogékony legyen a most esedékes igazság iránt és ahhoz, hogy nekilásson szertehordani annak jó hírét. Ugy hisszük, hogy Istennek gondviselése ebből a fontos célból volt bizonyos mértékben ezen az országon. Létezett egy elvégzendő munka a népe javára, melyet nem lehetett volna máshol ilyen jól elvégezni és emiatt, mikor az elnyomás keze el akarta fojtani a szabadság szellemét, támadt egy Washington, aki nemzeti függetlenségre vezette a kimerült, de merész, szabadságszerető embereket. És ismét, amikor szakadás fenyegette a nemzetet, és amikor a négymillió rabszolga felszabadításának ideje elérkezett, Isten egy másik

bátor és nemes lelket támasztott Ábrahám Lincoln személyében, aki leverte a rabszolgaság bilincseit, és megőrizte a nemzeti egységet.

Mégis a nemzet, mint nemzet nem várhatja el, és nem várhatta el soha az isteni gondviselést. A bizonyos ügyeibe való gondviselésszerű beavatkozás csak Isten népének érdekében történt. A nemzet, mint nemzet Isten nélkül áll és nem remélheti a fennmaradását, miután Isten rajta keresztül érte el a népével kapcsolatos bölcs célját – a „választottainak” összegyűjtését. Akkor a nyomorúság szelei rászabadulnak erre a nemzetre, mint a többire is; mert ez is, mint amazok, csak egy ország „e világnak országai” közül, amelyek át kell adják helyüket Isten kedves Fia királyságának.

Mivel itt a lakosság tömegeinek sokkal kedvezőbbek az életfeltételei, mint bármely más országban, itt a szegényebb osztályok között, inkább értékelik a jólétet, az egyéni jogokat és kiváltságokat, mint más országban. Ebben az országban a legszerényebb rangú polgárok közül, akik át voltak itatva az intézményeinek szellemével – szabadság, törekvés, leleményesség és értelmesség szellemével – kerültek ki a legbölcsebb és legjobb államférfiak – elnökök, törvényhozók, jogászok – kitűnő emberek a társadalom minden állásában. Itt nem kizárólag csak az örökölt arisztokrácia örülhetett a hivatalok, trösztök, jövedelmek monopóliumának, hanem a legegyszerűbb vándor gyermeke is törekedhetik és elnyerheti a megbecsülés jutalmait, vagyont és kedvezményeket. Melyik amerikai iskolásfiúnak nem adták értésére azon esélyt, hogy egy napon az ország elnökévé válhat. Tulajdonképpen a nagy emberek minden teljesítményére úgy tekintenek, mint az amerikai ifjúság lehetőségeire. Intézményeinek szelleme nem csak, hogy nem akadályozta soha az ilyenfajta törekvéseket, hanem, ráadásul mindenkor bátorította és serkentette ezeket. Ennek a megbecsülés és bizalom magas és köztes helyzeteire vezető, nyitott útnak befolyása a nemzeten belül a legalacsonyabb rétegtől felfele az egész népnek

felemelkedésére szolgált. Serkentette az oktatás és a művelődés utáni vágyat és ugyanúgy az oktatás és a művelődés iránti igényt is. A szabad iskolai rendszer nagymértékben eleget tett ennek az igénynek, minden osztályt egy *értelmes* kapcsolatba helyez a napi sajtón, a könyveken, folyóiratokon stb.-n keresztül, így a hírekkel képessé téve őket, mint egyéneket, hogy megfigyeléseiket kicseréljék, és egyénileg ítéljenek meg minden lényegesebb kérdést, és eszerint befolyásukat nemzeti szinten tudják érvényesíteni a választások útján.

Egy független nép ily módon megtisztelve és fölemelve az érettkor jogainak értékelésére természetesen elsőként fog ellenállni, méghozzá a leghatározottabban, minden olyan kísérletnek, amely meg akarja fékezni törekvéseit, vagy korlátozni akarja tevékenységét. De éppen most, annak ellenére, hogy a nemzet intézményeinek szelleme liberális és hogy minden osztálya óriási előnyökkel rendelkezik, a tömegek felfogóképessége kezdi felismerni a már működő hatásokat, amelyeknek az a rendeltetésük, hogy nemsokára megkötozzék őket, kivetkőztessék szabad-emberi jogaikból, és hogy megfosszák őket a bőkezű természet áldásaitól.

Az amerikai nép veszélyben kezdi érezni szabadságát és elszánt, hogy e veszély ellen avval az erélyességgel harcoljon, amely őt minden iparágban és a kereskedelem területén is jellemzi, habár e veszély igazi okait nem látja eléggé világosan ahhoz, hogy tetterejének bölcs irányt adjon. Ő csak azt látja, hogy a vagyon felhalmozása elszegényíti a többséget, oly módon befolyásolja a törvényhozást, hogy továbbra is a kevesek kezébe összpontosuljon a gazdagság, meg a hatalom és hogy ekképpen egy vagyonos arisztokrácia alakuljon ki, melynek hatalma idővel éppen olyan zsarnok és könyörtelen lesz, mint az ó-világ bármely zsarnoksága. Ez teljesen igaz, de sajnos nem ez az egyetlen veszély. A vallási zsarnokság, melynek gyűlöletes basáskodását leginkább a hajdani hatalmának feljegyzésein keresztül lehet megítélni, ugyancsak

fenyegeti ezt az országot. Ez a veszély a Katolicizmus*. E veszély még nem oly nyilvánvaló, mert Róma a hódításait itt művészi ravaszság és alattomos hízelgés által végzi. Ő csodálatát fejezi ki az Egyesült Államok öngazgatása és szabad intézményei iránt, hízelegve udvarol a protestáns „eretnekeknek”, mely a lakosság nagyobb hányadát teszi ki és most „elszakadt testvéreinek” nevezi őket, akik iránt „örök vonzalmat” érez; és ezzel egyidőben ragacsos kezét rátette az iskolai rendszerre, amellyel kapcsolatban az eltökélt szándéka az, hogy tanai terjesztésének további ügynöke legyen, valamint kiterjessze a befolyását. Úgy a politikai, mint a vallási körökben is érezhetővé teszi befolyását; a bevándorlás folytonos áradata is nagymértékben az ő híveiből áll.

Erre az országra katolicizmus irányából leselkedő veszedelmet Lafayette is megjósolta, aki, habár maga is katolikus, de segített győzelemre vinni, és csodálja az ország szabadságát. A következőket mondta: „Ha valaha az amerikai nép szabadsága megsemmisülne, akkor az a római klérus kezei által lesz.” Tehát a felhalmozott vagyon, a katolicizmus és a bevándorlás jelent nagy veszélyt – meglátásunk szerint.

Sajnos, az orvoslás, amit a tömegek végül alkalmazni fognak rosszabb lesz, mint maga a betegség. Amikor a társadalmi forradalom eljön, akkor avval a teljes erőszakossággal és féktelenséggel fog megnyilvánulni, ami az amerikaiak erejéből és a szabadságszeretetéből kitelik. Következőleg, értelmetlen lenne abban reménykedni, hogy ez az ország elkerüli a kereszténység többi nemzetének sorsát. Mint az összes többi, ez is szétesésre, bukásra és anarchiára van ítélve. Ez is csak egy része Babilonnak. A szabadság szelleme, amit itt már egy pár nemzedéken át tápláltak, már avval fenyeget, hogy egy olyan felkelést indít, melynek hevessége és gyorsasága eddig még Európában ismeretlen volt és még a királyi kormányok hatékonyabb rendfenntartói sem tudnak megfékezni.

*

II. Kötet 10. fejezet

Sok vagyonos ember látja ezt és bizonyos mértékben attól tart, hogy a fenyegető szorongattatás itt a tetőfokára hághat; ez különböző jelekben nyilvánul meg, amint az egy pár éve Washingtonban megjelent „**The Sentinel**” következő cikkében olvasható, melynek címe: –

„**EMIGRÁLÁS AZ EGYESÜLT ÁLLAMOKBÓL – A National Watchman közli, hogy J. G. Bennett úr, The New York Herald tulajdonosa, oly rég átköltözött Európába, hogy már idegennek lehetne tekinteni. Pulitzer úrról, a New York World tulajdonosáról azt mondják, hogy Franciaországba helyezte át állandó lakhelyét. Andrew Carnegie, az acélipar milliomos királya, Skóciában egy kastélyt vásárolt, és otthonaként rendezte be azt. Henry Villard, a North Pacific vasút mágna eladta a vagyonrészét és végleg elköltözött Európába k.b. 8.000.000 \$-ral. W. W. Astor New Yorkból Londonba költözött át, egy pazar palotát vásárolt, és kérvényezte, hogy brit állampolgár lehessen. Van Alen úr, aki mostanában szerezte az olaszországi nagyköveti megbízatását, 50.000 \$-ral hozzájárulva a Demokraták választási pénzalapjához, minden tekintetben egy idegen, és azt nyilatkozta, hogy ez az ország alkalmatlan arra, hogy egy úriember itt éljen.”**

De hiába keresnek védelmet és biztonságot e világ bármely királyságában. Mindannyian remegnek a félelemtől, és a riadalomtól, és felméri, hogy képtelenek lesznek megbirkózni a hatalmas, felgyűlt erővel, amellyel szembe kell nézniük, amikor a rettenetes válság beáll. Akkor valóban „porba hajtatik a közember kevélysége és megaláztatik a főemberek magassága ... Ama napon (amely most nagyon közel van ‘éppen az ajtó előtt’) az ember odadobja ezüst- és aranybálványait a vakondoknak és denevéreknek, hogy elmenjen a sziklák lyukaiba és a hegyek hasadékaiba az ÚR félelme elől, mikor felkel, hogy megrettentse a földet.” (Ésa. 2: 17-21)

Majd „minden kéz elerőtlenedik, és minden térd elolvad, mint a víz; zsákruhát öltenek, rettegés lepi meg őket, és minden orcán szégyen, és mindenki fején kopaszság. Ezüstjüket az

utcára vetik, és aranyuk szemétbe kerül; ezüstjük és aranyuk meg nem szabadíthatja őket az ÚR haragjának napján." (Ezékiel 7: 17-19)

Keveset fog használni az a védelem, amit bármely kormány nyújthat, mikor az ÚR ítéletei, és ostobaságaiknak gyümölcse hull mindannyiukra. Hatalmuk tetőfokán ők „haragot gyűjtöttek a haragnak napjára” /Róma 2: 5/; önző módon a kevesek gazdagodását keresték, és figyelmetlenekké váltak a szegények és a nélkülözők kiáltásai iránt és azoknak kiáltásai eljutottak a Seregek Urának füleihez, és Ő felkarolta ügyüket s kijelentette: „És meglátogatom a földön a bűnt és a gonoszokon vétküket és megszüntetem az istentelenek kevélységét, és az erőszakoskodóknak gögjét megalázom. Drágábbá teszem az embert a színaranynál és a férfit az Ofir kincsaranyánál.” – (Ézsaiás 13: 11, 12.)

Ilymódon biztosítottunk afelől, hogy az Isten felülkerekedő gondviselése szabadulást fog hozni az elnyomottaknak a végső szerencsétlenségben. A tömegek élete nem lesz többé feláldozva és a most létező társadalmi egyenlőtlenségek nem fognak folytatódni.

Valóban ez a megjövendölt ideje a nemzetek tanácsstalansága miatti nyomorúságnak. Az elégedetlen tömegeknek hangját találóan jelképezi a tenger morajlása, és a gondolkodó emberek szíve elhal a félelemtől azoknak a szerencsétlenségeknek várása miatt, amit most mindenki lát, amint nagy gyorsasággal közeledik; mert az egek erősségei (a jelenlegi kormányzó hatalmak) alapjaiban megrendülnek. /Luk. 21: 26/ Csakugyan egyesek a jeleket látva és emlékezetükbe idézve azon Igét, hogy: „Íme, eljön felhőkön!”, már az ember Fiának **jelenlétét** kezdik sejtetni, habár nagyon félreértik e kérdést és az Isteni orvoslási módszert.

Prof. Herron egy San Francisco-ban tartott előadása alkalmával – melynek címe: „A nemzet keresztény újjászületése” – kijelentette: „KRISZTUS ITT VAN!, ÉS MA VAN AZ ÍTÉLET! – A társadalmi bűnösségünknek

ránkbizonyítása – Istennek lelkiismeretünkre nehezedő keze – igazolja ezt. Az Ő tanításai megítélik az embereket és az intézményeket!”

Viszont mindezek közepette, amikor megrázza a földet (a megszervezett társadalmat) és az eget is (az egyházi hatalmakat) azok, akik felismerik ebben a korszakok isteni tervének kivitelezését, örvendenek annak a bizonyosságnak, hogy ez a szörnyű megrázkódtatás az utolsó lesz, amiben a földnek valaha is része volt, vagyis, amire szüksége volt. Ugyanis, ahogy Pál apostol biztosít bennünket, ez azoknak a dolgoknak **eltávolítását** jelenti, melyek megrendülhetnek – a dolgok jelenlegi rendjének megbuktatását, hogy a rendíthetetlen dolgok maradhassanak meg: Isten Országá – a világosság, és a béke Királysága. Mert a mi Istenünk megemésztő tűz; haragjában megemészti a gonoszságnak és elnyomásnak minden rendszerét, és megszilárdítva felállítja a földön az igazságot és az igazságosságot. /Zsidók 12: 26-29/

KIÁLTVÁN: „BÉKE! BÉKE! MIKOR NINCS BÉKE.”

/Ezékiel 13: 10/

Isten minden nemzet fölötti, nyilvánvaló ítélete ellenére, és annak a ténynek ellenére, hogy a tanúk sokaságától eredő vallomások tömege ellenállhatatlan logikával nehezedik rá a dolgoknak jelenlegi teljes rendjére, és hogy az ítéletet, meg a büntetést egy majdnem egyetemes félelem várja, léteznek olyanok, akik rosszul rejtik félelmeiket azáltal, hogy ismételten békét kiáltanak, amikor nincs béke.

/ang. 151. oldal./

Egy ilyen kiáltvány hangzott el a Balti csatorna megnyitása alkalmával rendezett haditengerészeti bemutaton, amelyben részt vett a kereszténység minden nemzete. A csatornát a jelenlegi német császár nagyapja tervezte és a munkálatokat az apja kezdte el Németország kereskedelmének, és hadiflottájának érdekében. A jelenlegi császár, aki hisz a kardban, mint a béke fenntartását biztosító, soha kudarcot nem

valló gyógyírban, és aki hasonlóképpen bízik a tűzértségben, úgy döntött, hogy a befejezett csatorna megnyitását egy nagy nemzetközi béke-kiáltvány alkalmává tegye és egyben azon nagy hadi felkészültség fitogtatásának alkalmává, amin ez a béke nyugszik. Ennek megfelelően ő meghívta az összes nemzetet, hogy (béke-teremtő) hadihajó példányokat küldjenek a nagy, tengeri parádéra a Balti Csatornán keresztül 1895, június 20.-ára.

Válaszként a felhívásra több mint száz úszó acélerődítmény érkezett, beleértve húsz óriási, technikailag úgynevezett „csatahajót”, melyek teljesen fel vannak fegyverezve és óránként 17 mérföld (27 km) sebességet képesek elérni. „Nehéz felfogni – írja a londoni **Spectator** – egy ilyen erőösszpontosítást, amely néhány óra alatt a legnagyobb tengeri kikötőt el tudná söpörni, vagy az óceán fenekére küldhetné a világ összes kereskedelmi flottáját. Valójában semmi sem tudna ellenállni a világ tengerein úszó hajók közül egy ilyen erőnek; Európát egységnek véve, határozottan és végérvényesen kijelentheti önmagáról, hogy a tenger felől támadhatatlan... Valószínűleg a Kielnél összegyűjtött flotta volt a haderőnek lehető legnagyobb megtestesülése, feltéve, hogy a harc soha sem tart tovább, mint a lőszer.”

A hajók és fegyverrel való felszerelésük költsége százmillió dollárra rúgott. Egy 2500 ágyúból egyszerre leadott díszlövés, egy másodperc alatt több ezer dollár értékű puskaport használt el. Az előkelő vendégek fogadása 2 millió \$-ba került a német népnek. A német császár és a képviselők szónoklatai „az új béke-korszakot” hirdették, melyet a nagy csatorna megnyitása és a nemzetek közreműködése tanúsított a bemutató alkalmával. Viszont az ékes szónoklatokat és az ágyúk hatalmas dörgését, amelyek által a királyok és a császárok ismételten kiáltották a békét, bosszúval fenyegetve bárkit, aki ezt az ő fogalmaik szerint elutasítja, a nép nem úgy értelmezi, mintha ez lenne a „békesség a földön és az emberekhez jóakarát” – prófétai üzenet beteljesedése. Ennek nem volt

csillapító hatása a szocialista mozgalomra, ez nem bizonyult csodaszernek a társadalmi zavargások orvoslására, a nehézségek könnyítésére, a szegények és nyomorultak tömege terhének csökkentésére, ráadásul nem bizonyított jóakaratot a föld számára, azt sem bizonyította, hogy jóakaratot lehet biztosítani, vagy megtartani akár nemzetek között, akár kormányok és népek között. Éppen ezért ez egy óriási komédia volt – egy nagy, merész, nemzeti megtévesztés – ezt így fogta fel a nép.

A londoni **Spectator** adott hangot azoknak az érzéseknek, ami a gondolkodó emberekben ébredt e mutatóványokkal kapcsolatosan, amint következik:

„A helyzet iróniája nagyon csípős. Ez a béke és az építés nagy ünnepélye volt, de a dicsőség tetőfokát a flották jelenléte jelentette, mely a kincsnak és az energiának nagy áldozatával készült kizárólag háborúzásra és pusztításra. Egy páncélos hajónak semmi értelme sincs, hacsak nem használják mészárlásra. Csak egy mondat írhatja le a „békés” flotta nagyságát: ez egy nap megsemmisítheti a föld bármely kikötőjét, vagy elsüllyeszthetné a világ összes kereskedelmi hajóját. Az emberi gyűlölet micsoda mélységét rejtí az ilyen, emberi barátságot mutogató színjáték! Az egyik hajóraj francia volt, és a tisztjei bosszút lihegték a diadalittas császár ellen hazájuk feldarabolása miatt. Egy másik az orosz flotta volt, melynek tengernagyai tudatában kellett legyenek annak, hogy a nagy ellenségük és vetélytársuk volt az a nagyhatalom, melyet oly tüntetően dicsérnek, és hogy az előző nap szegték meg a hajózás szabályait, hogy hódoljanak a császár legkitartóbb és legveszélyesebb ellenségének. A harmadik osztrák volt, amelynek urát elűzték abból a birodalomból, mely megépítette a csatornát és megfosztották fele-jogaitól azon tartomány felett, amelyben a csatorna húzódik. Voltak hajók még Dániából is, amelytől Holsteint szakították el a jelenlegi tulajdonosai és Hollandiából, ahol mindenki attól fél, hogy egy nap Németország egy újabb hódítás által egy csapással kezét tesz

gyarmataira, kereskedelmére és tengeren túli érdekeltségeire. A császár békéről beszélt, a tengernagyok békét reméltek, a világ sajtója a békét kórusban hangoztatta, viszont ebben a mutatványban minden egy nemrég lezajlott háborúról, vagy egy közeljövőben kitörő háborúról beszélt. Soha sem volt a világon ekkora méretű ceremónia, vagy valami olyasmi, amit ennyire átitatott volna az őszintétlenség.”

A New York-i **Evening Post** a következőket kommentálta:

„A hadihajóknak ezen az óriási találkozáján a béke-szeretet szellemének ellentéte nyilvánult meg. Abban *a tényben*, hogy mindegyik nemzet a legnagyobb hajóit és a legnehezebb tűzérését küldte, nem csak egyszerűen udvariasság nyilvánult meg, hanem egyfajta nemzetközi fogvicsorgatás is. A brit haditengerészet tíz legerősebb hajóját küldte pusztán tartalékainak mintájaként, mintha fitogtatván ezt mondaná: ‘Vigyázat, nemzetek! – ne ingereljétek a tengerek úrnőjét!’ A francia és orosz hajórajok hasonló módon mogorva tekintettel figyelmeztették a vendéglátó Vilmost, hogy ebben a mulatságban nehogy túlzott barátsággal közeledjen. A mi amerikai hajóink is avval a beállítottsággal csatlakoztak a flottákhoz melyek kétségtelenül, azt sugallták sok tisztnak és tengerésznek, hogy a gőgös európaiak tudomást kell szerezzenek az óceánon túli erősödőben lévő tengeri hatalomról, amivel jó lesz nem ujjat húzni.

Főleg a franciák, és az oroszok jelenlétéhez egy különös **bohózáti** jelleg kapcsolódik. A nemzetközi béke kedvelőiként, és főleg Németország kedvelőiként, ők valóban komikusak voltak. Franciaország bizonyos részein az eseménnyel kapcsolatban nagy volt a felháborodás...

De a legmeglepőbb őszintétlenség maga a Kiel-i csatorna megnyitása. A ‘világ kereskedelmi forgalmának’ volt szentelve, innen van nemzetközi jelentősége, ebből ered minden ünneplése és dicsőítése. De valójában mit gondol Németország, Franciaország, és más európai nagyhatalom erről a nemzetközi kereskedelemi forgalomról? Miért éppen most,

míg az elmúlt húsz év folyamán minden idegüket megfeszítették, hogy megbéklyózzák, megakadályozzák és lecsökkentsék amennyire csak lehet a nemzetek közötti szabad kereskedelmi kapcsolatot? ... Míg ez a kereskedelmi ellenségesség és féltékenység tiltó szelleme el nem tűnik, vagy ebben a pusztá képtelenségbe bele nem fáradtok, addig annyi, óceánokat összekötő csatornát nyithattok, amennyi tetszik, az értelmes embereket mégsem tudjátok meggyőzni a ti beszédetek jelentőségéről, mely a nemzetközi jó hangulatról és béke-szeretetről *szól*, és *arról* hogy ez valami más lenne, mint egy adag átlátszó őszintétlenség.”

A The Chicago Chronicle mondta:

„Ez a Kiel-i bohóckodás egy valódi barbárság. A béke ügyének ünneplése átalakult a háború dicsőítésébe. Halálos ellenségek gyűlnek össze ott, bemutatva fegyvereiket, míg gyűlöletüket erőltetett nyájasság mögé rejtik. Háborúra tervezett ágyúkkal adják le a díszlövéseket. Maga a császár ekképpen magasztalta a hadifelszerelés parádéját: ‘Az állig felfegyverkezett hatalmak, melyek Kiel kikötőjében gyűltek össze – mondta ő – ugyanakkor a béke és az európai népek együttműködésének jelképeként is szolgálhatnak – az Európa civilizációs küldetésének előmozdítására, és fenntartására.’ A tapasztalat cáfolja ezt az elméletet. Akinek lőfegyvere van, az akarja használni. A nemzet, amely felkészült a háborúra, az akarja is a háborút. Az európai békére az egyetlen komoly fenyegetést az a tény jelenti, hogy minden európai nemzet fel van készítve a háborúra.

A Kiel-i csatorna ásása egy egyértelmű szolgálat a civilizáció számára, viszont ennek megünneplési módja a civilizálatlanság iránti tiszteletadás. Elméletileg a tengeri kereskedelem fellendítésére ásták, azonban befejezésének megünneplésére felvonultatott hajók nagyobb része pont a kereskedelmet semmisítené meg.”

A **The St. Paul Globe** cikke szerint Kielben inkább a királyi hatalom és előjog, mint az ipar volt bemutatva. A következőt írta:

„Mit használ egy páncélos hajóhad manapság a civilizáció haladása érdekében? Miféle kalóz flották léteznek, melyeket el kellene söpörni a nyílt tengerekről? Miféle alacsonyrendű-, vagy primitív népek léteznek, amelyeknek a modern civilizáció, fényt árasztó befolyását kell átadnunk, hadihajók rajának fényszórójával derítve rájuk a fényt? Jelenleg csak egy ürügy létezik, melyben a nemzetek erejüket lelkesen egyesíthetik, az hogy ők a modern civilizáció érdekében munkálkodnak. Kielnél képviselt, egyik kormány sem merészel fegyveres szövetséget javasolni másokkal, abból a célból, hogy kiűzzék Európából az utálatos és kegyetlen törököket.

A pompás páncélhajók közötti összecsapás, vagy bármely két nemzet között melyek képviseltették magukat Kielnél, segítené-e valami úton a civilizáció ügyét? Vajon ez a fegyverzet nem éppen a maradványa és bizonyága a még létező barbárságnak? Bármely nemzetnek a hadifelszerelése a legjellemzőbb vonása. Európa gazdagjainak az a célja, hogy az adókkal megterhelt népet a feljük rendelték iránti alázatosságban tartsa.”

„Látványos elnyomás” – így nevezte a **The Mineapolis Times** a Kiel-i hajóparádét, amelyhez a következőket fűzte:

„A civilizáció vádirata az a tény, hogy ennek a nagyszerű vízi útnak megnyitása többet jelentett hadászati szempontból, mint kereskedelmi szempontból, és hogy ez az, amit ünnepeltek az ágyúk dörgésével. Ha a világ úgynevezett civilizált nemzetei ilyen nagy vállalkozásokat igényelnek katonai műveletekre, és ilyen óriási flottákat tartanak fenn a nép költségén, mint jelenleg, akkor a kaukázusi faj emberi természete nem fejlődött egyáltalán Columbusz idejétől, vagy az ő nagy felfedezése által. Ha az effajta flották szükségesek, akkor a szabadság lehetetlen, és a zsarnokság egy szükséges létfeltétele az emberi fajnak.”

A nemzetek képviselőik által hangoztatott lármás és egységes kiáltása – „Béke! Béke! – mikor nincs béke” – erősen emlékeztet az ÚR szavára, amit Jeremiás próféta által mondott:

“Mert kicsinyektől fogva nagyjaikig mindnyájan telhetetlenségnek adták magukat; a prófétától fogva a papig, mindnyájan csalárdságot űznek. És hazugsággal gyógyítgatják az én népem leányának romlását, mondván: Békesség, békesség és nincs békesség! Szégyenkezniük kellene, hogy utálatosságot cselekedtek, de szégyenkezni nem szégyenkeznek, még pirulni sem tudnak; azért elesnek majd az elesendőkkel; az ő megfenyítettésük idején elhullnak, azt mondja az ÚR.” – Jeremiás 6: 13-15

E nagy, nemzetközi békenyilatkozat, mely homlokán viseli az őszintétlenség bélyegét, nagyon emlékeztet J. G. Whittier szavaira, melyek annyira szemléletesen leírják a jelenlegi béke-állapotokat:

“Nagy a béke Európában! Rend honol
Tiberis dombjaitól a Duna Síkságáig’ –
Így mondják királyaik és papjaik;
Így mondják napjaink hamisprófétái.
Tegyétek fületeket a földre és hallgassátok:
A menetelés döngését,
Az ágyúkerék dübörgését,
A gyilkos puska ropogását,
Az éji riadót, az ór kiáltását.
A szemfüles kémek – a kunyhóban és palotában.
Az Északi Tengertől a trópusi mocsarakig
Száműzött emberek halálhörgése.
Csukott zár, gályabilincsek
Vértől gőzölgő vesztőhelyeket
Rend – azaz, töprengő rabszolgák hallgatása.
Béke – azaz, a földalatti börtönök és sírok békéje.
Mondjad herceg, császár, pap és cár! –
Ha ez a béke, könyörgöm, mi is lehet a háború?
Jobb napjaidnak szigorú hírnöke
Előttem jár, hogy utadat készítse;

Előrevetíti szabadságodat a Keresztelő.
Szürkén, sebhelyesen, szőrruhában
Kell járja vérző lábbal a vadont!
Bár átjárná hangja a papok fülét és a hercegekét
Miközben a Héber Látnok kiáltásához hasonlót hallanak:
Bánjátok meg bűneiteket, mert közeledik Isten Királysága.”